

Fysisk påverkan i jordbruksvatten

– Ett dialogprojekt mellan Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket

Foto: Janne Linder

Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket arbetar tillsammans fram underlag för att hitta en avvägning mellan vattenmiljö och jordbruk. I jordbrukslandskapet har våtmarker torrlagts, sjöar sänkts och vattendrag rätats och fördjupats för att skapa odlingsförutsättningar i jordbruksmarken.

I det här projektet kommer vi att beskriva åtgärder som behövs för att förbättra den fysiska vattenmiljön till fördel för ekologin i vattnet.

Projektet ska också utvärdera vilka praktiska och ekonomiska effekter sådana åtgärder ger på jordbruksproduktionen och jordbrukslandskapets andra kultur- och miljövärden. Avvägningen mellan vattenmiljö och jordbruk ska leda fram till ett underlag till en vägledning gällande vattenförvaltningens krav och undantag knutna till jordbruket.

Projektets syfte är att

- ta fram en lista med åtgärder för att minska jordbrukets fysiska påverkan i diken, åar och sjöar,
- sammanställa kunskapsunderlag kring åtgärden ekologiskt funktionella kantzoner,
- ta fram underlag till en vägledning för tillämpning av undantag och kraftigt modifierade vatten (KMV) i områden med markavvattning, samt
- testa åtgärdslistan i några utvalda referensområden genom att projektera och utvärdera ett urval av åtgärderna och analysera deras effekter på jordbruksproduktionen.

Havs
och Vatten
myndigheten

Jordbruks
verket

Projektet förväntas leda till att åtgärder för minskad fysisk påverkan i jordbruksvatten

- blir tydligt beskrivna med sina positiva effekter på vattenmiljön och jordbrukslandskapet.
- blir analyserade och bedömda utifrån sin ekonomiska och praktiska påverkan på lokal, regional och nationell jordbruksverksamhet.

Med utgångspunkt från kunskapen om åtgärdernas effekter på vattenmiljö och jordbruksverksamhet tar vi fram underlag till en vägledning för tillämpning av undantag och KMV vid markavvattning.

Våra utgångspunkter

- Miljökvalitetsmålen Levande sjöar och vattendrag samt Ett rikt odlingslandskap ska båda uppnås.
- Jordbruket behövs för livsmedelsförsörjningen och för att klara de miljömål som är beroende av jordbrukslandskapet och aktivt brukande.
- Lokala jordbrukare har en nyckelroll för att genomföra och förvalta vattenmiljöåtgärder. Framgång i åtgärdsarbetet bygger därför på att åtgärderna förstås av berörda jordbrukare.
- Kostnadseffektiva åtgärder uppnås bäst genom samverkan med berörda jordbrukare. Information och rådgivning vädjar till individens vilja att göra rätt och tar tillvara de kunskaper som finns hos jordbrukaren och som behövs för lokal anpassning.
- Ett stort antal enskilda åtgärder kan samlat resultera i betydande negativ påverkan på jordbruksproduktionen i ett nationellt perspektiv. Begreppet betydande negativ påverkan behöver därför definieras utifrån åtgärdernas samlade effekt på produktionen.
- Åtgärder som påverkar jordbruksproduktionen bör främst genomföras i de avrinningsområden som har begränsad betydelse för produktionen och där insatser kan resultera i höga miljövinster.
- Åtgärder som syftar till att nå olika mål – minskad övergödning, begränsad fysisk påverkan och minskad påverkan från växtskyddsmedel – behöver samordnas.

I projektet kommer vi att föra en dialog med:

- Vattenmyndigheter och länsstyrelser genom workshops kring utformning av åtgärder i referensområden.
- Lokala jordbrukare för praktiska konsekvenser och utformning av åtgärder i referensområden.
- Naturvårdsverket vid framtagande av vägledning för tillämpning av undantag och KMV vid markavvattning.

TIDPLAN

2016

- Ta fram en åtgärdslista för minskad fysisk påverkan i jordbruksvatten.
- Arrangera workshop med forskare kring definitioner av ekologiskt funktionella kantzoner.
- Börja referensstudier i jordbruksområden
- Arrangera workshops med aktuella vattenmyndigheter kring utformning av åtgärder i referensområden.

2017

- Ta fram gemensamma principer för bedömning av betydande negativ påverkan på miljön respektive betydande negativ påverkan på jordbruksverksamhet.
- Avsluta referensstudier i jordbruksområden och presentera resultat och slutsatser.
- Ta fram underlag till en vägledning för tillämpning av undantag och KMV vid markavvattning.
- Slutredovisa projektet.

KONTAKTPERSONER

Jennie Wallentin
Jordbruksverket
jennie.wallentin@jordbruksverket.se
036-15 61 09

Josefin Hjort
Havs- och vattenmyndigheten
josefin.hjort@havochvatten.se
010-698 60 82